

*O čom mi rozprávali
starí rodičia*

Napísal: **Erik Turian**

Trieda: **6.B**

Škola: **Základná škola, Skalka 34, Lietavská Lúčka**

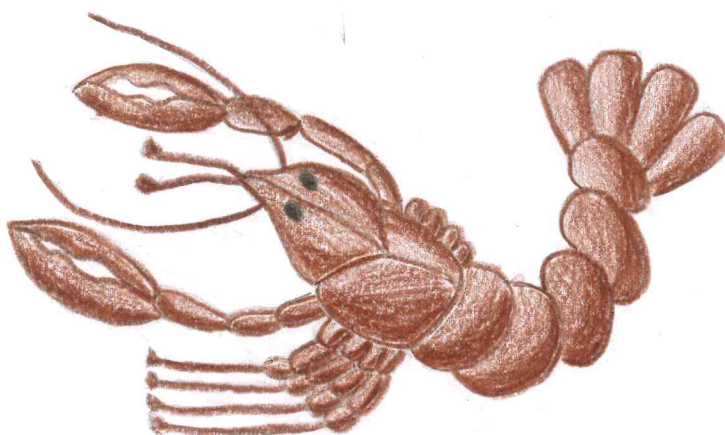
Úvod

Starí rodičia – aké predstavy sa každému z nás vytvoria pred očami? Zhrbená starenka a starček s paličkou v ruke sediaci na lavičke pod čerešňou, zvráskavená tvár, zrobené trasúce sa ruky, láskavý pohľad, životná múdrosť, vôňa domova a koláčov. Podľa mňa toto je tá pravá rozprávková predstava. Aj ja mám starých rodičov, ktorých mám rád, aj keď mi často prekážajú ich ponaučenia a zvyčajne sa nad nimi pousmejem, a v duchu si myslím „len si rozprávajte...“ Moji starí rodičia vôbec nezosobňujú tradičnú rozprávkovú predstavu. Hoci im vlasy pomaly belejú, moderne sa obliekajú, počúvajú modernú hudbu, aktívne pracujú s digitálnymi technológiami. A aj keď pracujú s najmodernejšími výdobytkami 21. storočia, často sa čudujú a zazlievajú svojim vnúčatám, že s nimi strávime toľko času, a vtedy začnú rozprávať svoje zážitky a príbehy o tom, ako oni prežili svoje detstvo.

Pri rieke

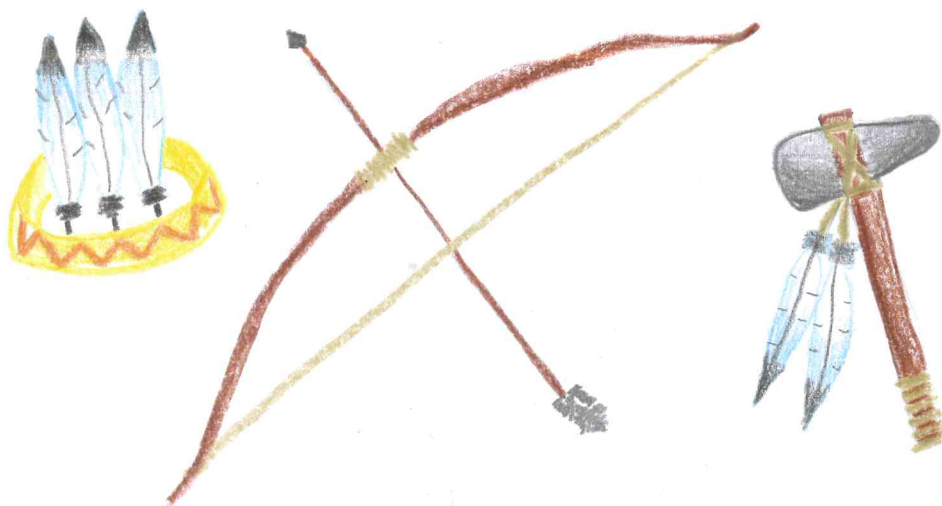
Stará mama bývala so svojimi rodičmi blízko rieky Rajčianky, ktorá preteká cez našu obec. Jej ranné detstvo sa spája akurát s touto riekou. Starká sa hrávala so svojou sestrou a dvomi bratmi, tiež s kamarátmi z ulice. Z pivnice povynášali veľké štvorlitrové fľaše, ktoré sa používali na zaváranie uhoriek. A potom sa vybrali pod most, pod ktorým tiekla rieka. Okolo rieky bolo veľa malých kameňov i veľkých balvanov. Deti si vyhrnuli nohavice nad kolená a brodiac sa v plytkej vode na okraji Rajčianky dvíhali kamene a hľadali raky i malé rybky „hlaváče“. Starká doteraz nevie, či sa tie rybky naozaj tak nazývajú, ale vtedy všetky deti ich tak volali. V tom čase lúčanská Cementáreň veľmi prášila, ale rieka bola taká čistá, že skoro pod každým kameňom deti našli raky. Z rozprávania starkej viem, že rak žije iba v čistej vode. Raky a malé rybičky vkladali do fľašiek s vodou, porovnávali ich veľkosť, tešili sa z nich, takto sa dokázali hrať aj pol dňa, potom fľaše so svojim úlovkom doniesli domov a poukladali ich pod oknami domu. Zvyšok dňa ich pozorovali. Deti mali radi prírodu a chytených riečnych obyvateľov pustili po dvoch dňoch opäť do rieky. A zas brodili riekou a chytali, chytali... veľmi ich to bavilo, pričom si cvičili pohotovosť, šikovnosť a súťažili medzi sebou, kto viac chytí. V súčasnosti stará mama často hovorí, že deti nepoznajú raka ani na obrázku a veľmi sa čudujú jej rozprávaniu o tom, ako chytala raky v rieke, keď bola malá. Zabudol som povedať, že moja stará mama učí deti v materskej škole.

Hra na indiánov

V šesťdesiatych rokoch minulého storočia boli veľmi populárne filmy o indiánoch. Samozrejme aj deti mali svojich obľúbených hrdinov, na ktorých sa

hrávali. Z pierok sliepok, kačíc a farebných stužiek si vyrobili indiánske čelenky, papierovými strapcami si ozdobili oblečenie, z dreva zostrojili tomahawk či luk so šípmi. Raz sa stará mama hrala so svojimi kamarátmi na indiánov, jej mladšia sestra Tonka bola Nšo-či, ktorú chytili banditi a uviazali ju špagátom o gaštan pred dedinskou krčmou. Boje medzi indiánmi a banditmi pokračovali, počas vzájomných naháňačiek sa ostatné deti vzdialili a na „Nšo-či“ zabudli. Podvečer starkina mama sa pýtala, kde je Tonka. Starká a jej bratia zabudli, kde je, a tak ju išla starkina mama hľadať. Našla ju priviazanú o gaštan a spýtala sa jej: „Tonka, čo tu robíš? Ona pokojne odvetila: „Ja som predsa Nšo-či, čakám, kým ma indiáni oslobodia“. Keď sa celá naša rodina pri nejakej rodinnej príležitosti stretne a občas sa spomínajú zábavné príhody, na tejto sa vždy všetci dobre pobavíme a zasmejeme.

Hry v prírode

Kedysi ľudia a deti boli prirodzene spätí s prírodou. Vyrastali, hrali sa v okolitých lesoch, lúkach, pasienkoch, starali sa o zvieratá. Môj starý otec pásaval kravy ako dieťa, a často spomína, že keď bol smädný, tak si nadojil mliečko z kravského vemena priamo do úst na lúke, a tak to robili všetci jeho kamaráti. Moji starí rodičia ako deti dobre poznali krásnu rajeckú dolinu. Stará mama rozprávala o tom, ako strávila so svojimi rodičmi, súrodencami a inými spriatelенými rodinami letné dovolenky v horách, ktoré patrili obci Kunerad. V čase jej detských liet v krásnej prírode boli iba tri chaty a dva české pionierske tábory. Stanovali vo vojenských stanoch, varili spoločne vo veľkom kotle na ohnisku uprostred svojho stanového tábora. Všade okolo bol pokoj, ticho,

len sem-tam sa ozval spev nejakého vtáka, žblnkot pretekajúceho horského potoka či džavot detí. Doteraz spomína na to, ako pod každým konárom ihličnatého stromu, ktorý zdvihli, našli huby kuriatka, hríby, z ktorých potom dospelí uvarili hubovú praženicu alebo polievku. Do sýta sa najedli malín, černíc a lesných voňavých jahôd, ktoré navliekali na trávnu a priniesli ochutnať aj svojim rodičom. Keď potrebovali mlieko išli do neďalekej horárne, kde ujo horár choval domáce zvieratá. Pri horárni bolo krmidlo, ku ktorému chodili srnky a deti ich ticho pozorovali. Cez horu tiekol potok, ktorý bol čistý, priehľadný ako sklo a plávali v ňom pstruhy. Deti si v ňom urobili „hatanicu“ – prehradili potok kameňmi a rôznym drevom, aby zdvihli hladinu potoka a mohli sa v ňom kúpať. Hoci bolo veľmi teplo, voda lákala svojou čistotou, bola veľmi studená a nikdy v nej dlho nevydržali, lebo im od zimy drkotali všetky zuby. Deti súťažili, kto dlhšie vydrží v studenom potoku a predstavte si, že nikto z nich neochorel. Starý otec so svojím otcom tiež chodieval do kuneradských lesov na huby aj na poľovačky. Raz sa mu stalo, že nechtiac stúpil na osie hniezdo a osy ho napadli, starý otec utekal a nakoniec sa zachránil tak, že sa hodil do tohto studeného potoka. Stará mama spomína, že vtedy si ľudia prírodu viac vážili, neznečisťovali a nepoškodzovali ju, a preto zažila šok, keď sa tam vrátila asi po dvadsiatich rokoch. Neverila vlastným očiam. To, čo si v spomienkach uchovávala po celé tie roky, bolo preč. Z prekrásnych kuneradských hôr sa stala jedna veľká dedina, iba na mieste ich bývalého stanového tábora stálo desať chát a po hubách, jahodách a čaru prírody ani chýru, ani slychu. Bola veľmi sklamaná a rozčarovaná necitlivým zásahom ľudí do niečoho krásneho, čo sa už nikdy nedá vrátiť. Starý otec hovorí, že príroda je múdra a raz to ľuďom všetko spočíta.

Na záver

Starí rodičia rozprávajú, že sú šťastní, že prežili detstvo a mladosť v tej dobe a nič by nemenili. Prečo? Lebo majú krásne spomienky, vedeli si vážiť maličkosti a vedeli sa hrať aj s ničím. A to im nikto nikdy nezoberie. Stará mama mi vždy pripomína, že kedysi sa deti vedeli dobre hrať aj bez televízie, tabletov či počítačov, mali dostatok pohybu, behali, šantili, vymýšľali, boli zdraví, tvoriví, ako hračky im stačili lopty, drevko, špagátky, kamienky..., z ktorých si potrebné hračky sami vyrobili, a preto zo srdca neznáša, keď dieťa v dnešnej dobe povie: „Ja sa nudím...“. Vtedy povie: „Tak vymysli niečo!“

Obsah:

- 1.Úvod
- 2.Pri rieke
- 3.Hra na indiánov
- 4.Hry v prírode
- 5.Na záver